

Krakers zijn terug van weggeweest dankzij de wooncrisis Leegstand dat is pas crimineel'

Foto Marc de Haan

Susan Wichgers

donderdag 17 maart 2022

Oude tijden herleven: er wordt weer gekraakt in de stad. Tijd voor een bezoek aan krakersgroep Vrij Parkeren Leiden. 'Als het dak niet lekt, is dat een luxe.'

'Keep the cat in... and the cops out', staat er op de voordeur van de Van der Werfstraat, nummer 39. De spierwitte bel oogt gloednieuw en steekt vreemd af bij de afbladderende kozijnen van het pand. Het doet twijfelen of 'ie wel werkt, maar even later komt natuurkundestudent Anna (22) de deur open doen.

Achter de voordeur leidt een smalle ijzeren wenteltrap naar de kelder die dienst doet als woonkamer, waar een paar mensen met een projector op het plafond gericht liggend Mario Party spelen. De trap naar boven, richting de keuken, loopt langs een raam dat is gebarricadeerd met een paar planken en een spiraalbodem.

'Nog van de vorige krakers, om de politie buiten te houden', zegt Anna. 'Het ultieme symbool voor kraken: een barricade van een bedbodem, vastgespijkerd met bierdopjes.'

Non-stop klussen

De keuken bevindt zich in de hal, waar de kamer van Denise (23, geografie, educatie en communicatie) aan zit. Klein maar met hoogslaper, ook een erfenis van de vorige krakers. In de kamer ernaast, ingericht in aardtinten en voorzien van hangmat, wordt iemand getatoeëerd.

De vorige krakers zaten er in 2013, weet programmeur Justin (25). 'Wij zitten hier nu iets meer dan een maand, zij hebben het niet zo lang volgehouden. Sindsdien is hier niks meer gebeurd.' Als bewijs laten de krakers met gepaste trots de werkende wc zien verderop in de hal. Justin: 'Eerst zaten de leidingen helemaal los, maar inmiddels werkt alles.'

Wie denkt dat krakers een deur openbreken, een bank neerzetten en er tevreden op neerploffen, heeft het mis. Sinds ze hun intrek hebben genomen, zijn de bewoners non-stop aan het klussen en inrichten geweest. Met als ultieme uitdaging het ophangen van de boiler op de bovenste verdieping.

'Deze man had het zogenaamd al eerder gedaan', zegt Anna, doelend op Justin, 'maar eerst viel de boiler van de muur, en toen hing hij 'm verkeerd om op. Inclusief klagen heeft het in totaal zo'n vijf dagen gekost: twee dagen gejaakt, drie dagen gewerkt.' Inmiddels hangt de boiler stevig, zij het met steun van wat pallets.

Foto Marc de Haan

Een andere ontbering was het lekkende dak, maar daar liggen de krakers niet wakker van. 'Als een dak niet lekt, is dat een luxe', vindt Justin. Ze hebben het geplakt, maar wachten nog op de

eerste regen om erachter te komen of het wat heeft uitgehaald.

Het geheel doet erg denken aan een studentenhuis, en dat is het eigenlijk ook. Met als groot verschil dat de vier bewoners van het pand, Anna, Justin, Denise en acupunctuurstudent Amy (24) geen huur betalen en al hun eigen voorzieningen moeten regelen.

'Mensen willen gewoon een woning'

Een aantal van hen wisselt al jaren steeds van woning: bij vrienden, dan weer anti-kraak, in de zomer op de camping. De vriendengroep had dit pand al een tijdje op het oog. Na grondig vooronderzoek ondernamen ze actie.

‘Eerst wil je natuurlijk weten wie de eigenaar is, en waarom het leegstaat’, legt Justin uit. ‘Dit pand staat al decennia leeg. De originele eigenaar is overleden. De dochter, die nu eigenaar is, woont in Apeldoorn en doet er niks mee. We hebben laten weten dat we hier zitten, maar we krijgen geen reactie.’

Anna: ‘Dat onderzoek is belangrijk, want er kan ook een goede reden zijn dat het leegstaat. Het is natuurlijk zonde als je zoveel moeite stopt in het opknappen en je er dan snel weer weg moet.’

Foto Marc de Haan

En sommige panden zijn om technische redenen ongeschikt – ook voor krakers zijn er grenzen. Justin: ‘Ik ben eens ergens gaan kijken waar het plafond met bouwstempels omhoog werd gehouden. Dat is echt te gevaarlijk.’

Tot in de jaren '80 was kraken nog een heel geaccepteerde vorm van leegstandbestrijding, maar er klonk steeds meer kritiek en er kwamen steeds meer regels. Zo mochten er lange tijd bijvoorbeeld geen panden meer worden gekraakt die minder dan een jaar leeg stonden.

Illegaal

In 2010 is er een wet ingevoerd waardoor kraken onder alle omstandigheden illegaal werd. Sindsdien raakte het een beetje in de vergetelheid. Maar door de huidige wooncrisis en alle protesten ontstaan er weer meer kraakinitiatieven, zien ook de bewoners van de Van der Werfstraat.

‘Er zijn steeds meer mensen die het zat zijn’, stelt Justin. ‘De woningmarkt zit op slot, en niemand lijkt de sleutel te hebben. Ik heb een vriend die op z'n 42e na 24 jaar op een wachtlijst een sociale huurwoning kreeg toegewezen. Mensen willen gewoon een woning.’

Foto Marc de Haan

Het kraken van de Van der Werfstraat is dus zowel uit nood geboren als uit idealisme. Want behalve wonen, hebben de bewoners grootse plannen voor het pand. ‘Een van onze wensen is om een grotere keuken te maken’, zegt Anna, ‘zodat we kunnen koken voor de buurt.’

‘We willen avonden organiseren voor 50 tot 100 man uit de hele buurt, om saamhorigheid te creëren’, legt Justin uit. ‘Gebaseerd op het Duitse idee van een VoKu, een afkorting van Volxkuche, waar mensen uit alle lagen van de samenleving tegen kostprijs kunnen komen eten. Op zo’n avond maakt het niet uit wat je status is.’

‘We willen ook graag een weggeefwinkel beginnen, een geldloze kringloopwinkel’, zegt Amy. Justin: ‘En filmavonden organiseren in de kelder.’ ‘Barbecueën op het dakterras’, oppert Anna. Amy: ‘En zelf groenten verbouwen.’

‘Had iemand al feestjes gezegd?’, vraagt Denise. ‘Nee, maar dat kan hier ook niet’, antwoordt Justin. ‘We zitten midden in een woonwijk, dat zou te veel overlast geven.’

Bovenal willen ze dat mensen ook zelf ideeën kunnen aandragen. ‘Er zijn zoveel jonge mensen met leuke ideeën, maar zonder plek om ze uit te voeren’, zegt Justin. ‘Wat we precies gaan doen, hangt ook af van de vraag vanuit de buurt.’

Kraken = wonen

Hun grote dakterras, de muren versierd met anti-kapitalistische graffiti en leuzen, grenst aan een hoop andere huizen. Met alle burens hebben ze al contact gelegd. De meesten zijn positief, een enkeling hooguit huiverig. Justin: ‘Die zeggen: “Prima wat jullie daar doen, maar ik wil er niks mee te maken hebben.” Volgens mij zijn ze een beetje bang dat ze de wet al overtreden door zich met ons in te laten.’

Denise benadrukt dat kraken niks anders is dan wonen. ‘De periode voor je gesetteld bent is anders, ja, maar mensen hebben onterecht een heel crimineel beeld bij kraken.’ ‘Het grootste deel van de tijd liggen we onder een dekentje met thee’, vult Anna aan. ‘Gisteren zaten we met z’n allen op het dakterras huiswerk te maken.’

Denise: ‘VVD Leiden tweette over ons dat er hard moet worden opgetreden tegen krakers, want “kraken is diefstal”. Ondertussen zaten wij hier gewoon jus d’orange te drinken. Houd je mond, denk ik dan. Het is pas crimineel om panden leeg te laten staan.’

Voorlopig steekt Vrij Parkeren Leiden, zoals de krakersgroep zich noemt, daar aan de Van der Werfstraat dus een stokje voor. ‘Het enige vakje bij Monopoly waar je niet hoeft te betalen als je erop landt’, verklaart Anna hun naam en logo. ‘En als wij het spelen, hebben we nog een extra regel: sta je op Vrij Parkeren, dan krijg je gratis een huis van iemand anders.’